

ÚMLUVA O PRÁVECH LIDÍ S POSTIŽENÍM

VE SNADNÉM
ČTENÍ

MEZINÁRODNÍ ÚMLUVA O PRÁVECH LIDÍ S POSTIŽENÍM

VE SNADNÉM
ČTENÍ

ÚVOD

ÚMLUVA JE MEZINÁRODNÍ ZÁKON O PRÁVECH LIDÍ S POSTIŽENÍM.

CELÝ NÁZEV TOHOTO DOKUMENTU JE: **ÚMLUVA ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ O PRÁVECH LIDÍ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM.**

V TOMTO DOKUMENTU POUŽÍVÁME ČASTO JEN SLOVO ÚMLUVA.

ČESKÁ REPUBLIKA ÚMLUVU PODEPSALA A POTOM SE K NÍ PŘIPOJILA V ZÁŘÍ 2009.

TO ZNAMENÁ, ŽE MUSÍ DODRŽOVAT VŠECHNO, CO JE V ÚMLUVĚ NAPSANÉ.

PROTO JE DŮLEŽITÉ, ABYSTE ÚMLUVU ZNALI I VY.

TEXT ÚMLUVY JE SLOŽITÝ. ROZUMÍ JÍ SPÍŠE PRÁVNÍCI. KDYBYSTE SI JI ALE CHTĚLI PŘEČÍST CELOU, MŮŽETE SE PODÍVAT NA TYTO WEBOVÉ STRÁNKY:

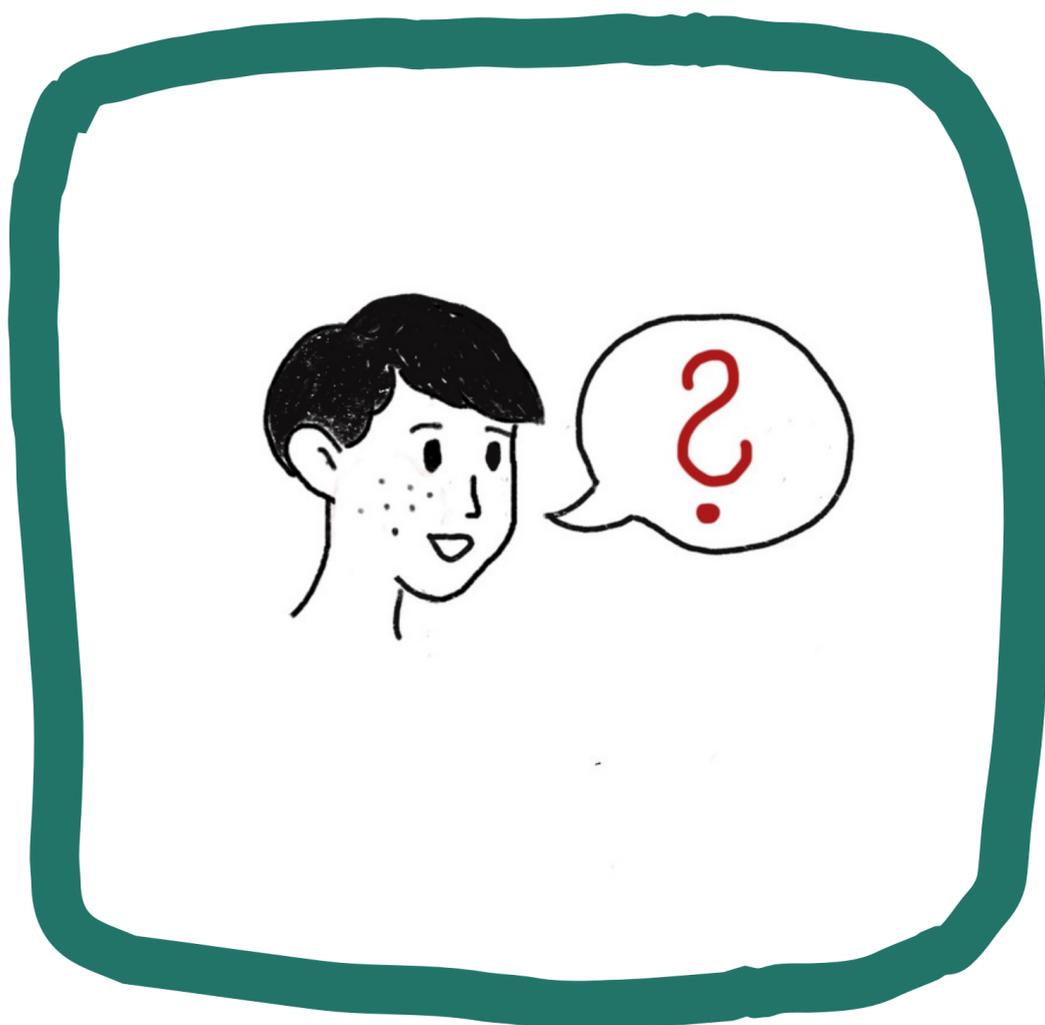
[HTTPS://WWW.MPSV.CZ/WEB/CZ/UMLUVA-OSN-O-PRAVECH-OSOB-SE-ZDRAVOTNIM-POSTIZENIM](https://www.mpsv.cz/web/cz/umluva-osn-o-pravech-osob-se-zdravotnim-postizenim) (V ČEŠTINĚ)

[WWW.UN.ORG/DISABILITIES](http://www.un.org/disabilities) (V ANGLIČTINĚ)

TEXT, KTERÝ TEĎ DRŽÍTE V RUKOU, JE ÚMLUVA NAPSANÁ JEDNODUCHÝM JAZYKEM TAK, ABYSTE JÍ ROZUMĚLI. JE NAPSANÁ VE SNADNÉM ČTENÍ.

I TAK BUDETE MOŽNÁ POTŘEBOVAT PŘI ČTENÍ PODPORU NEBO POMOC NĚKOHO DALŠÍHO, ABYSTE TOMU DOBŘE ROZUMĚLI.

O ČEM JE ÚMLUVA? ČLÁNEK 1

TATO ÚMLUVA ŘÍKÁ, CO MAJÍ STÁTY UDĚLAT, ABY LIDÉ S
POSTIŽENÍM MĚLI STEJNÁ PRÁVA JAKO OSTATNÍ LIDÉ.

CO ZNAMENAJÍ TATO SLOVA?

ČLÁNEK 2

KOMUNIKACE

TO JSOU RŮZNÉ ZPŮSOBY, KTERÉ LIDEM S POSTIŽENÍM POMÁHAJÍ MLUVIT A ROZUMĚT RŮZNÝM INFORMACÍM.

MŮŽOU TO BÝT NAPŘÍKLAD POČÍTAČE, SNADNÉ ČTENÍ S OBRÁZKY NEBO BRAILLOVO PÍSMO PRO NEVIDOMÉ LIDI.

DISKRIMINACE

TO ZNAMENÁ, ŽE SE K VÁM NĚKDO CHOVÁ NEFÉR.

NEBO ŽE SE K VÁM CHOVÁ JINAK JENOM PROTO, ŽE MÁTE NĚJAKÉ POSTIŽENÍ.

JAZYK

TO JE JAKÝKOLIV ZPŮSOB, KTERÝM LIDÉ MEZI SEBOU MLUVÍ. JE TO NAPŘÍKLAD I ZNAKOVÝ JAZYK.

ZÁKLADNÍ MYŠLENKY ÚMLUVY

ČLÁNEK 3

ZÁKLADNÍ MYŠLENKY ÚMLUVY JSOU:

LIDÉ SE MOHOU ROZHODOVAT SAMI.

NIKDO NESMÍ BÝT DISKRIMINOVÁN.

LIDÉ S POSTIŽENÍM MAJÍ STEJNÉ PRÁVO ŽÍT VE SPOLEČNOSTI JAKO VŠICHNI OSTATNÍ.

LIDÉ S POSTIŽENÍM MUSÍ BÝT RESPEKTOVÁNI TAKOVÍ, JACÍ JSOU. TO ZNAMENÁ, ŽE MAJÍ BÝT PŘIJATI MEZI OSTATNÍ.

VŠICHNI MAJÍ MÍT V ŽIVOTĚ STEJNÉ PŘÍLEŽITOSTI.

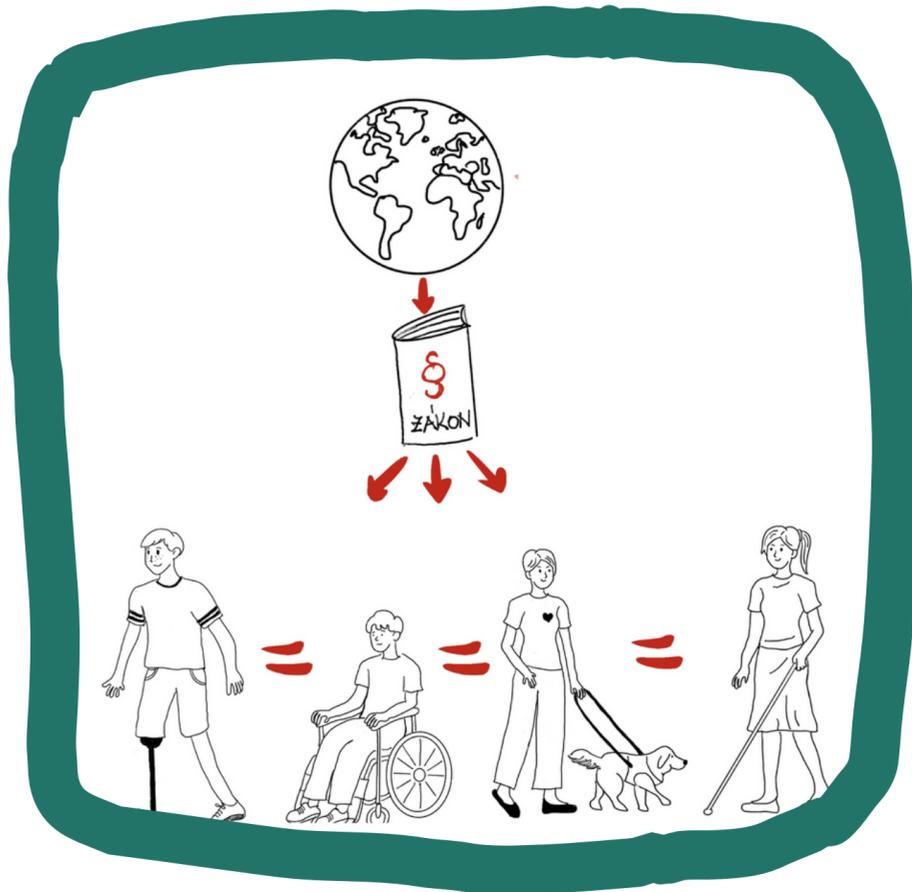
KAŽDÝ MÁ PRÁVO MÍT PŘÍSTUP DO BUDOV, V DOPRAVĚ A K INFORMACÍM JAKO OSTATNÍ.

MUŽI A ŽENY S POSTIŽENÍM MAJÍ MÍT STEJNÉ PŘÍLEŽITOSTI.

DĚTI S POSTIŽENÍM MAJÍ BÝT RESPEKTOVÁNY TAKOVÉ, JAKÉ JSOU.

CO MUSÍ STÁTY PODLE ÚMLUVY UDĚLAT

ČLÁNEK 4

STÁTY MUSÍ ZAJISTIT, ABY SE S LIDMI S POSTIŽENÍM ZACHÁZELO ROVNOPRÁVNĚ – TEDY STEJNĚ JAKO S OSTATNÍMI LIDMI.

STÁTY MUSÍ DODRŽOVAT VŠECHNA LIDSKÁ PRÁVA.

STÁTY SOUHLASÍ S TÍM, ŽE TO BUDOU DĚLAT TAKHLE:

- VYTVOŘÍ PRAVIDLA A ZÁKONY, KTERÉ LIDEM S POSTIŽENÍM ZAJISTÍ STEJNÁ PRÁVA.
STÁTY MUSÍ ZMĚNIT ZÁKONY, KTERÉ NEJSOU SPRAVEDLIVÉ.
- LIDÉ S POSTIŽENÍM MAJÍ PRÁVO NA TO, ABY SE S NIMI JEDNALO JAKO S OSTATNÍMI LIDMI.
TO MUSÍ VLÁDA DODRŽOVAT.
- NESMÍ DĚLAT VĚCI, KTERÉ JSOU PROTI TÉTO ÚMLUVĚ.
- UJISTÍ SE, ŽE VLÁDY A ÚŘADY TUTO ÚMLUVU DODRŽUJÍ A NĚCO PRO TO DĚLAJÍ.
- UDĚLAJÍ VŠECHNO PRO TO, ABY LIDI S POSTIŽENÍM NIKDO NEDISKRIMINOVAL.
- UJISTÍ SE, ŽE VĚCI, KTERÉ LIDI POUŽÍVAJÍ, MOHOU POUŽÍVAT I LIDÉ S POSTIŽENÍM. TŘEBA POČÍTAČE, BUDOVY, DOPRAVA.
VĚCI SE MUSÍ PŘIZPŮSOBOVAT LIDEM S POSTIŽENÍM.

- STÁTY MUSÍ LIDEM S POSTIŽENÍM UMOŽNIT POUŽÍVAT POMŮCKY. JSOU TO NAPŘÍKLAD: OBRÁZKY, RŮZNÉ POČÍTAČOVÉ PROGRAMY, VOZÍK, BRAILLOVO PÍSMO PRO NEVIDOMÉ, SLEPECKÁ HŮL. POMŮCKY JIM POMÁHAJÍ ŽÍT JAKO OSTATNÍ LIDÉ.

- DÁVAT LIDEM S POSTIŽENÍM SROZUMITELNÉ INFORMACE O VĚCECH, KTERÉ JIM MOHOU POMOCI.

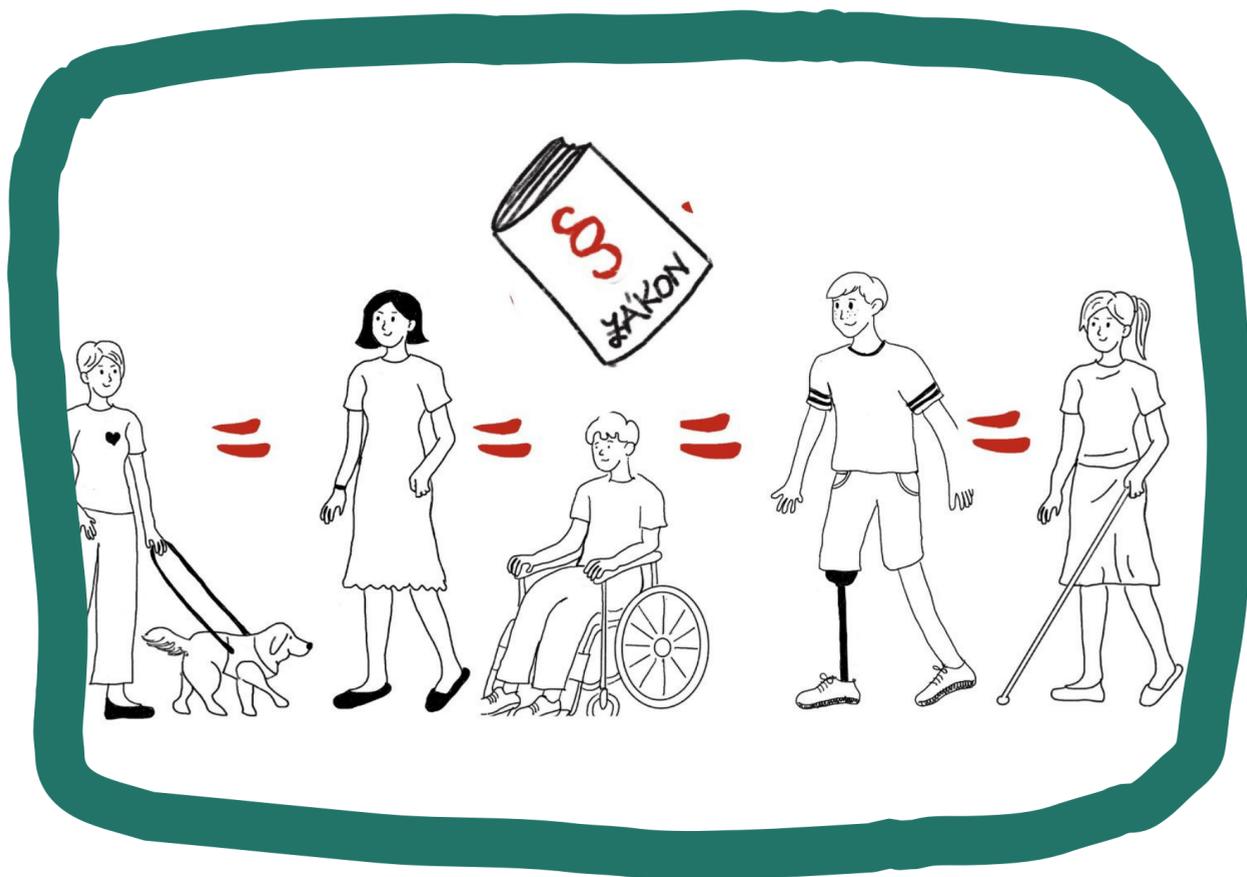
- DĚLAT ŠKOLENÍ O TÉTO ÚMLUVĚ.

STÁTY SLÍBILY, ŽE BUDOU DĚLAT VŠECHNO PRO TO, ABY LIDÉ S POSTIŽENÍM MOHLI DĚLAT STEJNÉ VĚCI JAKO OSTATNÍ. NAPŘÍKLAD SE STARAT O DOMÁCNOST, VZDĚLÁVAT SE A MÍT ZDRAVOTNÍ PÉČI.

STÁTY BY MĚLY PSÁT ZÁKONY SPOLU S LIDMI S POSTIŽENÍM.

BÝT ROVNOPRÁVNÝ

ČLÁNEK 5

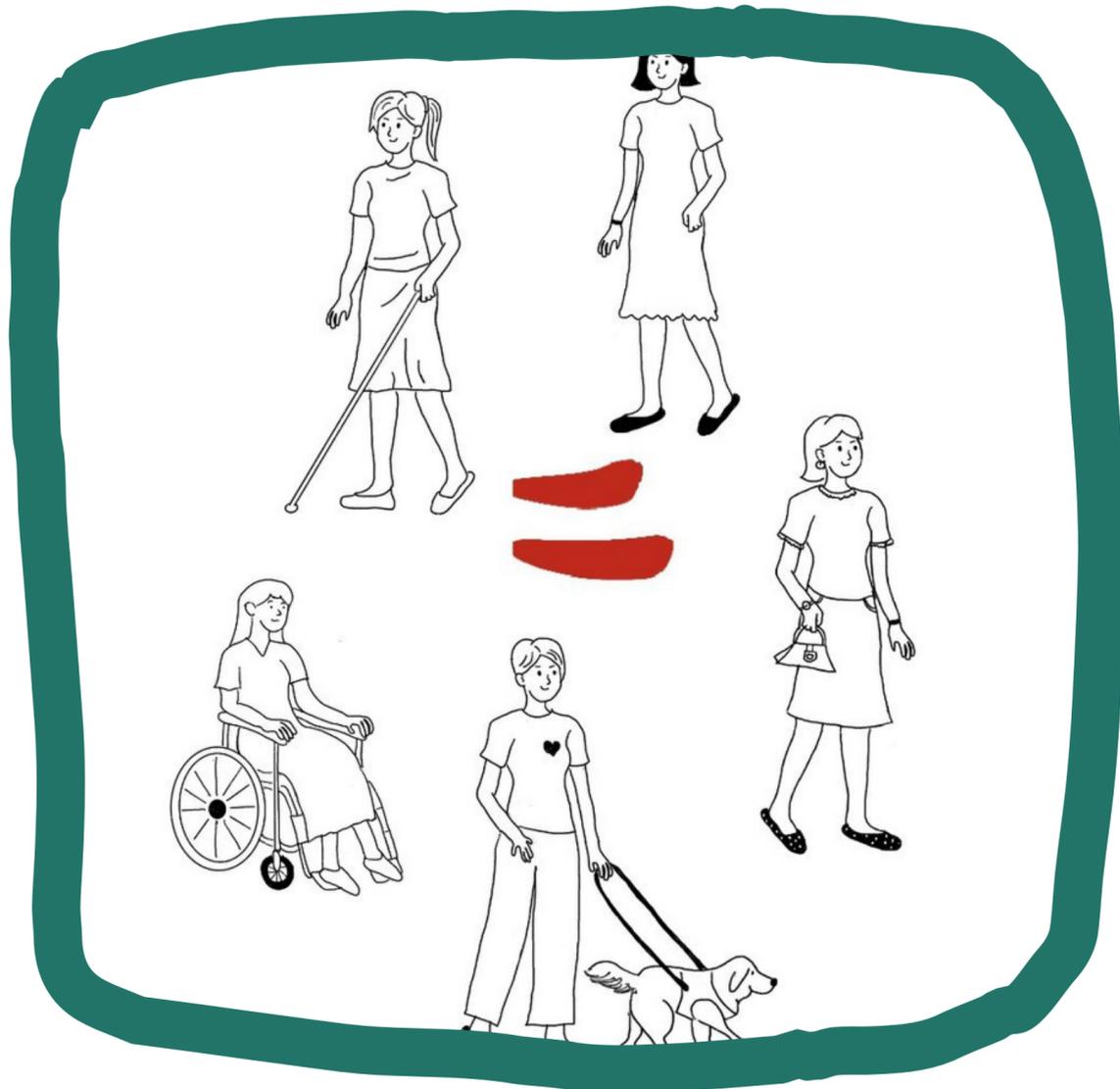

STÁTY SOUHLASÍ S TÍM, ŽE VŠICHNI JSOU SI PŘED ZÁKONEM ROVNI.
TO ZNAMENÁ, ŽE ZÁKONY PLATÍ PRO VŠECHNY STEJNĚ.

LIDI S POSTIŽENÍM NESMÍ NIKDO DISKRIMINOVAT.
TO ZNAMENÁ, ŽE SE K NIM NIKDO NESMÍ CHOvat NEFÉR, JENOM
PROTO, ŽE MAJÍ POSTIŽENÍ.

K ŽENÁM S POSTIŽENÍM SE MÁ CHOVAT STEJNĚ JAKO K OSTATNÍM ŽENÁM

ČLÁNEK 6

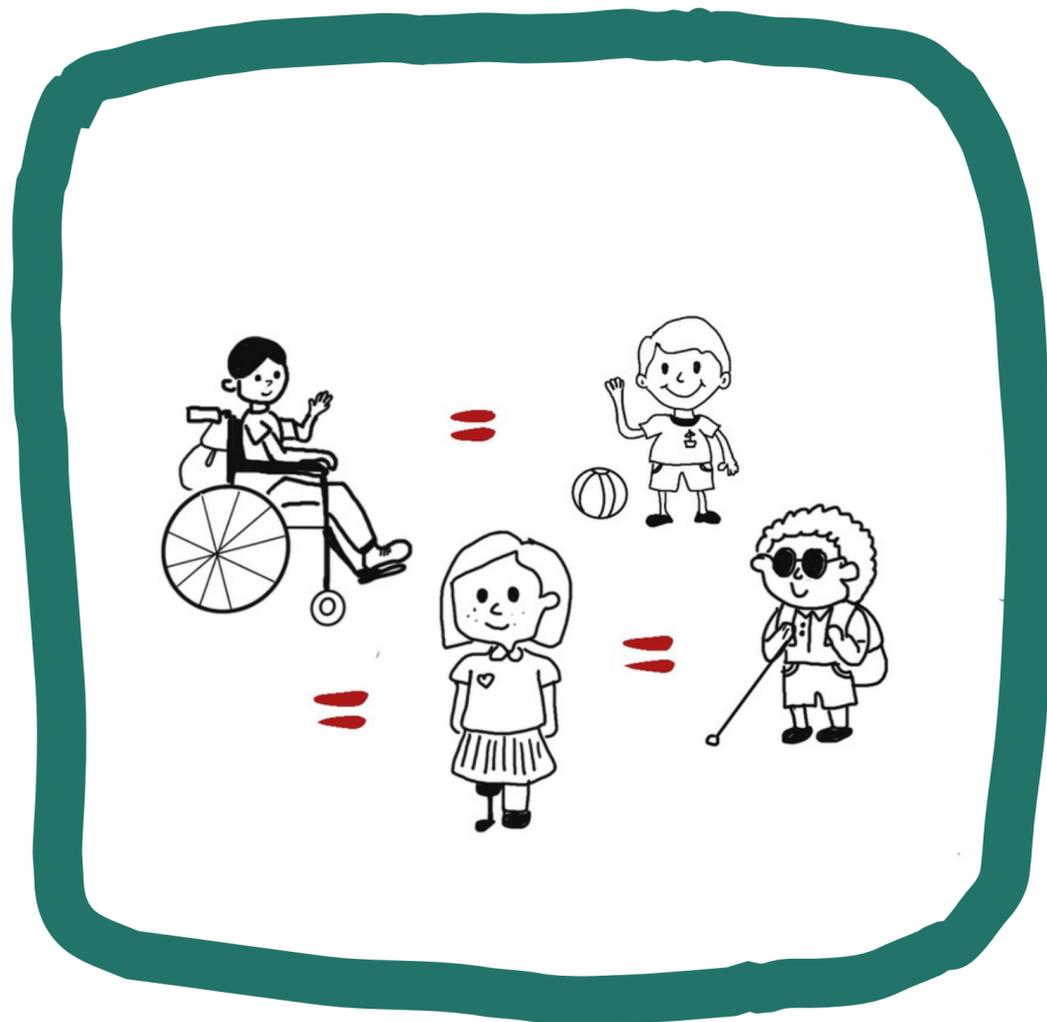

STÁTY UZNÁVAJÍ, ŽE SE K ŽENÁM A DÍVKÁM S POSTIŽENÍM SPOLEČNOST CHOVÁ ČASTO NEFÉR. ČASTO SE K NIM CHOVÁ JINAK NEŽ K OSTATNÍM. TOMU SE ŘÍKÁ DISKRIMINACE.

STÁTY BUDOU PRACOVAT NA TOM, ABY ŽENY A DÍVKY MOHLY ŽÍT SVOBODNĚ A SPOKOJENĚ. TO ZNAMENÁ PODLE SVÉHO PŘÁNÍ A BEZ DISKRIMINACE.

K DĚTEM S POSTIŽENÍM SE MÁME CHOVAT STEJNĚ JAKO K OSTATNÍM DĚTEM

ČLÁNEK 7

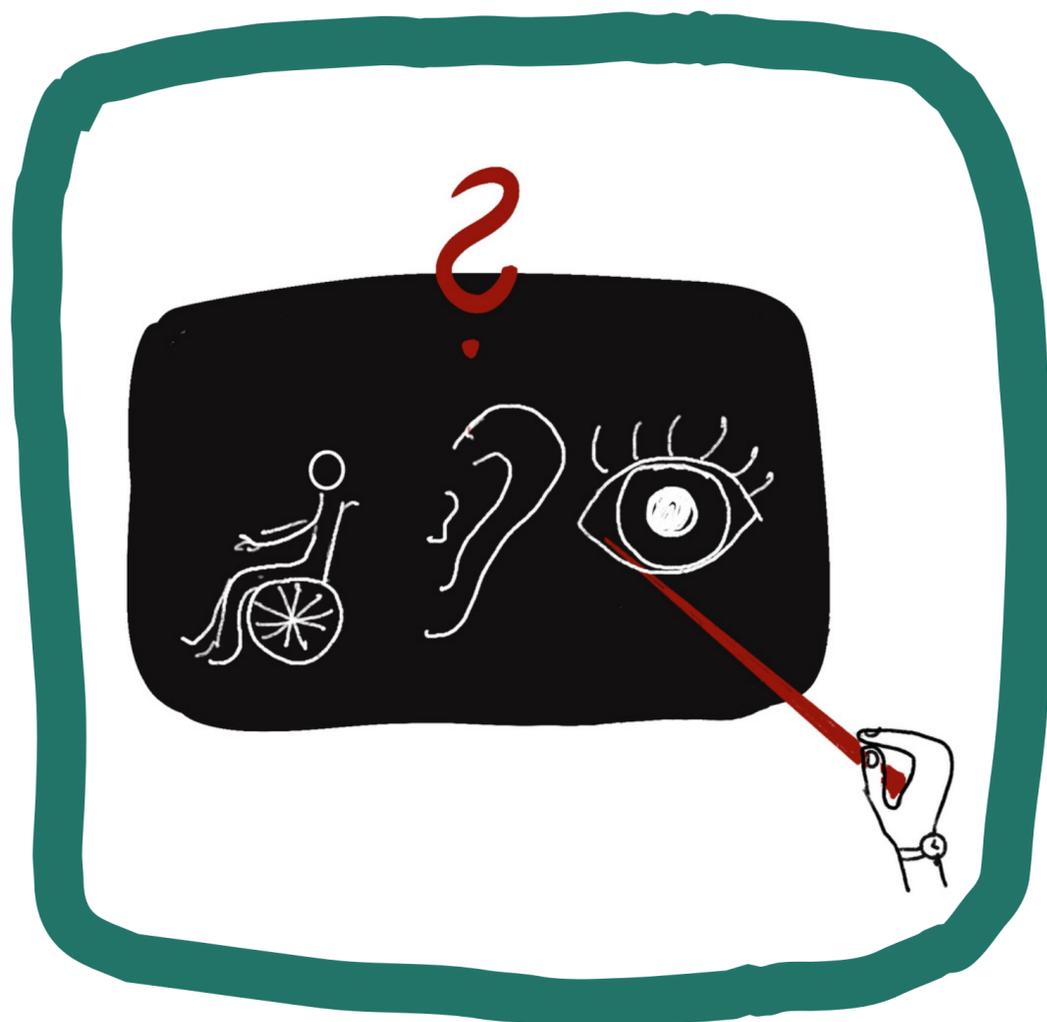

STÁTY SOUHLASÍ S TÍM, ŽE DĚTI S POSTIŽENÍM MAJÍ STEJNÁ PRÁVA
JAKO OSTATNÍ DĚTI.
LIDÉ SE K NIM MAJÍ CHOVAT STEJNĚ JAKO K OSTATNÍM DĚTEM.

STÁTY SOUHLASÍ, ŽE DĚTI S POSTIŽENÍM MAJÍ PRÁVO NA TO,
ABYCHOM JE VYSLECHLI.
MAJÍ PRÁVO ŘÍCT SVŮJ NÁZOR NA VĚCI, KTERÉ SE JICH TÝKAJÍ.
POKUD BUDOU POTŘEBOVAT POMOC NEBO PODPORU, MUSÍ JI
DOSTAT.

STÁTY BUDOU VYSVĚTLOVAT OSTATNÍM, CO TO JE POSTIŽENÍ

ČLÁNEK 8

STÁTY BUDOU MLUVIT O TOM, ŽE LIDÉ S POSTIŽENÍM MAJÍ STEJNÁ PRÁVA JAKO OSTATNÍ.

STÁTY BUDOU DĚLAT RŮZNÉ AKCE, ABY SE O LIDECH S POSTIŽENÍM OSTATNÍ DOZVĚDĚLI VÍC.

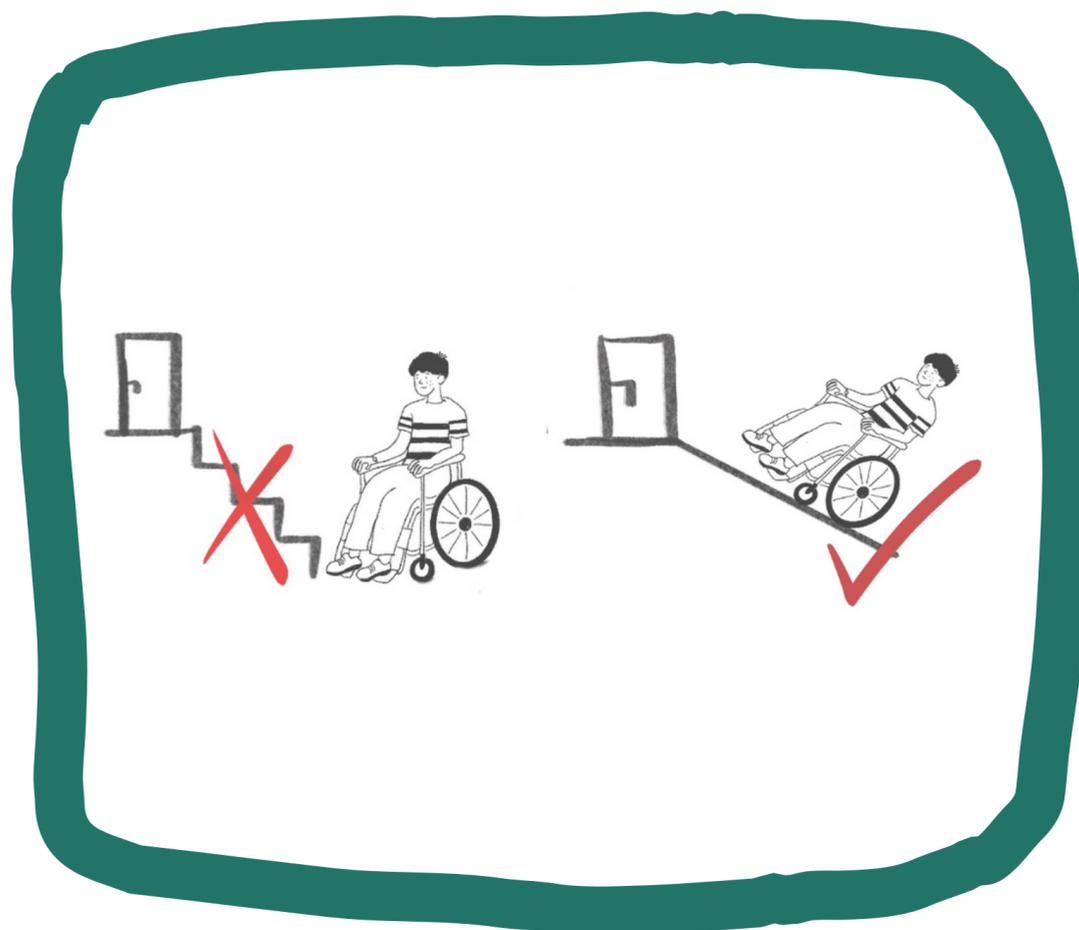
TO POMŮŽE, ABY ŽILI VE SPOLEČNOSTI S OSTATNÍMI. LÉPE JE POZNAJÍ A PŘIJMOU MEZI SEBE.

STÁTY VŠEM UKÁŽOU, CO LIDÉ S POSTIŽENÍM UMÍ A DOKÁŽOU.

STÁTY ZAŘÍDÍ, ABY TELEVIZE A NOVINY MLUVILY O LIDECH S POSTIŽENÍM PRAVDIVĚ A BEZ PŘEDSUDKŮ.

PŘÍSTUPNOST

ČLÁNEK 9

STÁTY MUSÍ ZAŘÍDIT, ABY LIDÉ S POSTIŽENÍM MĚLI LEPŠÍ PŘÍSTUP KE VŠEM VĚCEM, KTERÉ POTŘEBUJÍ.

PŘÍSTUP DO VŠECH VEŘEJNÝCH BUDOV BY MĚL BÝT BEZBARIÉROVÝ. NAPŘÍKLAD DO NEMOCNICE, DO ŠKOLY, DO DIVADLA, DO KINA, DO BANKY NEBO NA ÚŘAD.

AUTOBUSY, TRAMVAJE, METRA, LETADLA A VLAKY MUSÍ BÝT TAKÉ BEZBARIÉROVÉ.

LIDÉ S POSTIŽENÍM SE TAM MUSÍ SNADNO VYZNAT.

INFORMACE PRO VEŘEJNOST MUSÍ BÝT SROZUMITELNÉ. TO JSOU INFORMACE TŘEBA NA ÚŘADECH, V BANKÁCH, V KNIHOVNÁCH, V POKLADNÁCH, V DIVADLE NEBO NA SPORTOVIŠTÍCH.

CEDULE MUSÍ BÝT NAPSÁNY SROZUMITELNĚ, ABY JIM VŠICHNI DOBŘE ROZUMĚLI.

VE VEŘEJNÝCH BUDOVÁCH MUSÍ BÝT PRO LIDI S POSTIŽENÍM NĚKDO, KDO JIM POMŮŽE.

STÁTY MUSÍ VYTVOŘIT NÁVOD, JAK UDĚLAT SLUŽBY PŘÍSTUPNÉ. SLUŽBY JSOU NAPŘÍKLAD ZÁCHRANNÁ SLUŽBA, POŠTA, POJIŠŤOVNA, ŠKOLA, BANKA NEBO SOUD.

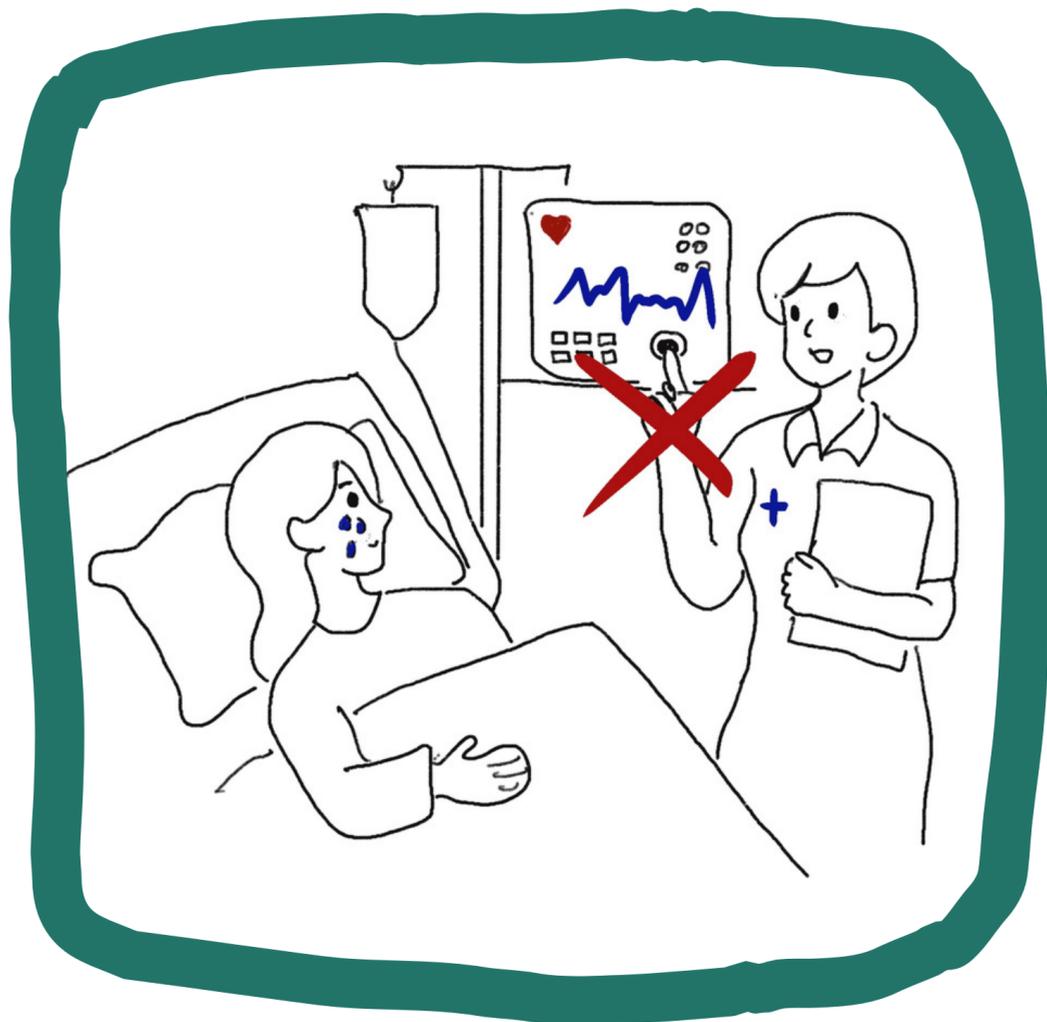
MUSÍ SE UDĚLAT ŠKOLENÍ O TOM, CO LIDÉ S POSTIŽENÍM POTŘEBUJÍ. NA ŠKOLENÍ SE VYSVĚTLÍ NAPŘÍKLAD JAK SE ČLOVĚK NA VOZÍKU DOSTANE DO BUDOVY NEBO JAK MLUVIT A PSÁT JEDNODUŠE.

LIDÉ S POSTIŽENÍM MUSÍ MÍT PŘÍSTUP K NOVÝM TECHNOLOGIÍM. TO JE NAPŘÍKLAD INTERNET, TABLET NEBO MOBILNÍ TELEFON.

VŠECHNO, CO JE TADY NAPSANÉ, MUSÍ PLATIT VE MĚSTĚ I NA VENKOVĚ.

PRÁVO NA ŽIVOT

ČLÁNEK 10

KAŽDÝ MÁ PRÁVO NA ŽIVOT.
LIDÉ S POSTIŽENÍM TAKÉ.

STÁTY MUSÍ ZAJISTIT, ABY LIDÉ S POSTIŽENÍM MĚLI STEJNOU
MOŽNOST ŽÍT JAKO OSTATNÍ LIDÉ.

NEBEZPEČÍ A RIZIKOVÉ SITUACE

ČLÁNEK 11

LIDÉ S POSTIŽENÍM MUSÍ BÝT DOBŘE CHRÁNĚNI, KDYŽ PŘIJDOU NEBEZPEČNÉ SITUACE.
NAPŘÍKLAD POVODNĚ, VÁLKA, ZEMĚTŘESENÍ NEBO VELKÁ VICHŘICE.

ZÁKON PLATÍ PRO VŠECHNY STEJNĚ

ČLÁNEK 12

VŠICHNI LIDÉ MAJÍ STEJNÁ PRÁVA.

LIDÉ ČASTO POTŘEBUJÍ DĚLAT PRÁVNÍ ÚKONY.
PRÁVNÍ ÚKON JE TŘEBA:

- NAKUPOVÁNÍ
- PODEPSÁNÍ NĚJAKÉ SMLOUVY, TŘEBA PRACOVNÍ SMLOUVY NEBO SMLOUVY S TELEFONNÍM OPERÁTOREM
- SVATBA

ABY ČLOVĚK MOHL DĚLAT PRÁVNÍ ÚKONY, MUSÍ BÝT SVÉPRÁVNÝ.

LIDÉ S POSTIŽENÍM MAJÍ PRÁVO BÝT SVÉPRÁVNÍ JAKO VŠICHNI OSTATNÍ.

TO ZNAMENÁ, ŽE JE NIKDO NESMÍ ZBAVIT SVÉPRÁVNOSTI ANI OMEZIT VE SVÉPRÁVNOSTI.

LIDÉ S POSTIŽENÍM NĚKDY POTŘEBUJÍ PŘI ROZHODOVÁNÍ POMOC NEBO PODPORU.

MŮŽE JIM POMOCT TŘEBA ASISTENT, RODIČ, KAMARÁD NEBO NĚKDO JINÝ, KOMU SE DÁ VĚŘIT.

TAKOVÉMU ČLOVĚKU ŘÍKÁME PODPŮRCE.

STÁTY MUSÍ ZAJISTIT PODPORU PODLE TOHO, JAK JÍ ČLOVĚK POTŘEBUJE.

ČLOVĚK S POSTIŽENÍM NĚKDY POTŘEBUJE, ABY MU PODPŮRCE POMOHL NAPŘÍKLAD:

- VYBRAT SI BYDLENÍ
- ROZHODNOUT SE, CO SI KOUPIT
- KAM CHODIT NA KURZ

PODPŮRCE NESMÍ ROZHODOVAT ZA ČLOVĚKA S POSTIŽENÍM.

MUSÍ BÝT DOBRÁ PRAVIDLA, JAK BUDE PODPŮRCE ČLOVĚKU S POSTIŽENÍM POMÁHAT.

NĚKDO MUSÍ KONTROLOVAT, JAK TO PODPŮRCE DĚLÁ.

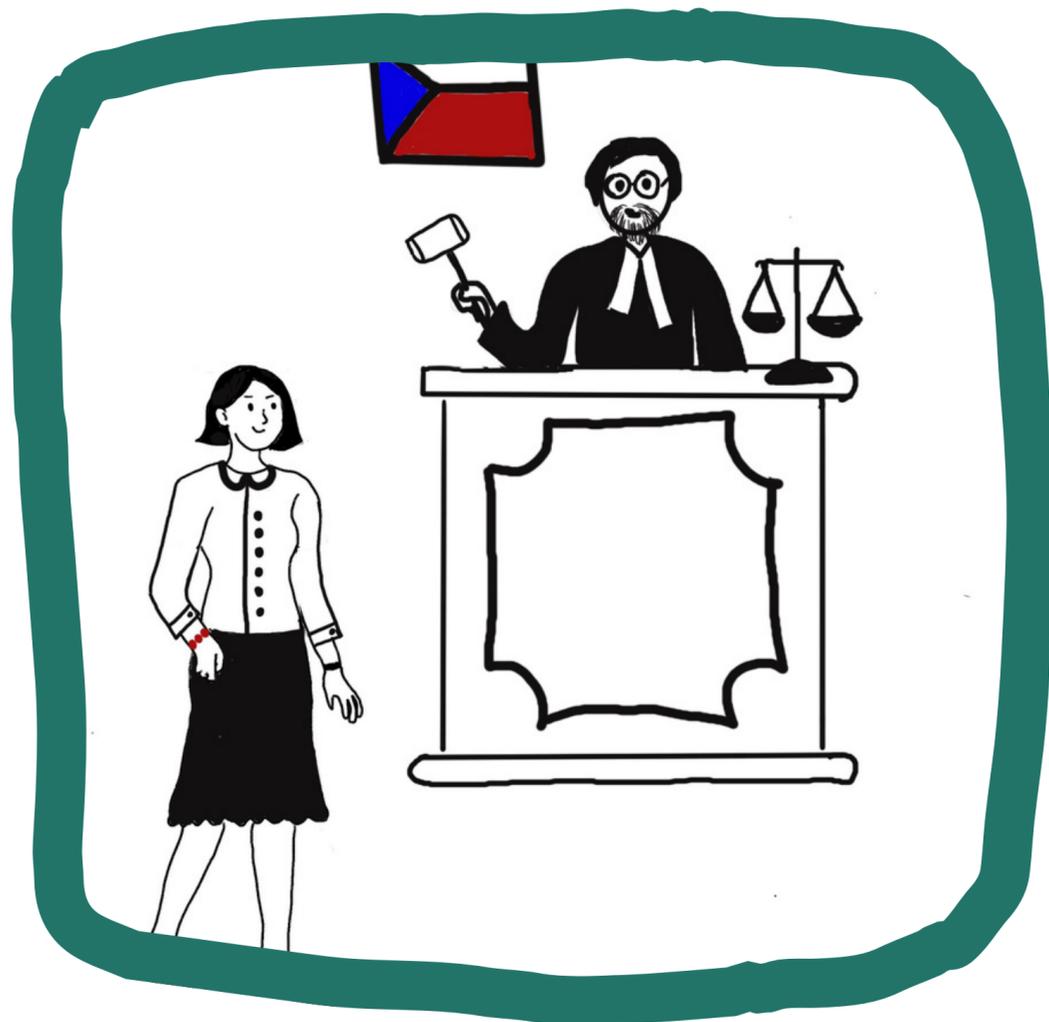
LIDÉ S POSTIŽENÍM MAJÍ STEJNÉ PRÁVO ROZHODOVAT SE O DŮLEŽITÝCH VĚCECH SAMI, TAK JAKO OSTATNÍ LIDÉ.

LIDÉ S POSTIŽENÍM MAJÍ STEJNÁ PRÁVA NA RŮZNÉ VĚCI JAKO OSTATNÍ LIDÉ:

- MŮŽOU MÍT NEBO DOSTÁVAT MAJETEK.
NAPŘÍKLAD AUTO, DŮM, ZAHRADU, OBRAZY NEBO ŠPERKY.
- MŮŽOU HOSPODAŘIT SE SVÝMI PENĚZI.
- MŮŽOU SI PŮJČOVAT V BANCE PENÍZE.
- NIKDO JIM NESMÍ PENÍZE VZÍT.
- NIKDO JIM NESMÍ VZÍT BYT ANI DŮM, KDYŽ JE JEJICH.

ČLOVĚK S POSTIŽENÍM U SOUDU

ČLÁNEK 13

LIDÉ S POSTIŽENÍM MAJÍ PRÁVO JÍT K SOUDU.
MAJÍ PRÁVO, ABY JIM NĚKDO POMÁHAL A VYSVĚTLOVAL, CO SE U
SOUDU DĚJE.

ČLOVĚK S POSTIŽENÍM MŮŽE SVĚDČIT.
TO ZNAMENÁ, ŽE U SOUDU ŘEKNE, CO VIDĚL NEBO SLYŠEL.

STÁTY MUSÍ PRO SOUDY, POLICII A ZAMĚSTNANCE VĚZENÍ ZAJISTIT
DOBRÉ ŠKOLENÍ.

TAM SE VYSVĚTLÍ, JAK SE CHOVAT A MLUVIT K LIDEM S POSTIŽENÍM.

SVOBODA A BEZPEČÍ

ČLÁNEK 14

LIDÉ S POSTIŽENÍM MUSÍ BÝT SVOBODNÍ A V BEZPEČÍ STEJNĚ JAKO OSTATNÍ LIDÉ.

LIDÉ S POSTIŽENÍM NESMÍ BÝT ZAVÍRÁNI JEN PROTO, ŽE MAJÍ NĚJAKÉ POSTIŽENÍ.

LIDÉ S POSTIŽENÍM, KTEŘÍ JSOU VE VĚZENÍ, MAJÍ STEJNÁ PRÁVA JAKO OSTATNÍ LIDÉ VE VĚZENÍ.

ZÁKAZ MUČENÍ A KRUTÉHO ZACHÁZENÍ

ČLÁNEK 15

LIDI S POSTIŽENÍM NESMÍ NIKDO MUČIT NEBO S NIMI KRUTĚ ZACHÁZET.

ANI JE NIKDO NESMÍ PONIŽOVAT.

STÁTY MUSÍ UDĚLAT VŠECHNO PRO TO, ABY K MUČENÍ A KRUTÉMU ZACHÁZENÍ NEDOCHÁZELO.

NA LIDECH S POSTIŽENÍM SE NESMĚJÍ DĚLAT ŽÁDNÉ LÉKAŘSKÉ POKUSY.

TO ZNAMENÁ, ŽE JE NIKDO NESMÍ NUTIT BRÁT LÉKY, KTERÉ JEŠTĚ NEJSOU POŘÁDNĚ VYZKOUŠENÉ. JE TO POVOLENÉ, JENOM POKUD S TÍM ČLOVĚK SÁM SOUHLASÍ.

ZÁKAZ VYUŽÍVÁNÍ, ZNEUŽÍVÁNÍ A NÁSILÍ

ČLÁNEK 16

STÁTY MUSEJÍ UDĚLAT TAKOVÉ ZÁKONY, KTERÉ LIDI S POSTIŽENÍM DOMA I VENKU OCHRÁNÍ PŘED VYUŽÍVÁNÍM, ZNEUŽÍVÁNÍM A NÁSILÍM.

VYUŽÍVÁNÍ ZNAMENÁ NAPŘÍKLAD, ŽE NÁS NĚKDO NUTÍ PRACOVAT, ALE NEZAPLATÍ NÁM.

ZNEUŽÍVÁNÍ ZNAMENÁ, ŽE NÁS NĚKDO NUTÍ DĚLAT VĚCI, KTERÉ NECHCEME A KTERÉ NÁM UBLIŽUJÍ.

NÁSILÍ ZNAMENÁ, ŽE NÁM NĚKDO UBLIŽUJE, TŘEBA NA NÁS KŘIČÍ, BIJE NÁS NEBO NÁS NUTÍ MÍT SEX, KDYŽ NECHCEME.

STÁTY TAKÉ MUSÍ DĚLAT VŠECHNO PRO TO, ABY KE ZNEUŽÍVÁNÍ NEDOŠLO.

LIDÉ S POSTIŽENÍM MUSÍ DOBŘE ROZUMĚT TOMU, CO ZNEUŽÍVÁNÍ ZNAMENÁ, JAK HO POZNAT A JAK TO OZNÁMIT.

STÁTY MUSÍ KONTROLOVAT TAKÉ POSKYTOVATELE SLUŽEB. V ZAŘÍZENÍCH NESMÍ DOCHÁZET K ŽÁDNÉMU ZNEUŽÍVÁNÍ.

KDYŽ SE STANE, ŽE JSOU LIDÉ S POSTIŽENÍM ZNEUŽITI, STÁTY JIM MUSÍ ZAJISTIT DOBROU POMOC, ABY SE CÍTILI V BEZPEČÍ.
STÁTY SE MUSEJÍ POSTARAT O TO, ŽE LIDÉ S POSTIŽENÍM, KTEŘÍ UŽ BYLI NĚKDY ZNEUŽITI, DOSTANOU DOBROU POMOC, ABY SE CÍTILI V BEZPEČÍ.

POKUD SE JIM STALO NĚCO VÁŽNÉHO, STÁT MUSÍ ZAJISTIT DOBROU LÉČBU.

TI, KDO ZNEUŽÍVALI, MUSEJÍ JÍT PŘED SOUD A BÝT POTRESTÁNI.

STÁTY MUSEJÍ DÁVAT POZOR HLAVNĚ NA ZNEUŽÍVÁNÍ DĚTÍ A ŽEN S POSTIŽENÍM,
PROTOŽE BÝVAJÍ ČASTĚJI ZNEUŽÍVÁNI NEŽ OSTATNÍ LIDÉ.

CHOVAT SE K LIDEM S POSTIŽENÍM PŘEDEVŠÍM JAKO K LIDEM ČLÁNEK 17

LIDÉ S POSTIŽENÍM MUSÍ BÝT RESPEKTOVÁNI TAKOVÍ, JACÍ JSOU.
MAJÍ SVÉ NÁZORY I OSOBNOST.

SVOBODA POHYBU A OBČANSTVÍ

ČLÁNEK 18

LIDÉ S POSTIŽENÍM MAJÍ PRÁVO NA TYTO VĚCI:

- ROZHODNOUT SE, KDE BUDOU ŽÍT.
MŮŽOU SE TAKÉ ROZHODNOUT, ŽE SE CHTĚJÍ PŘESTĚHOVAT.
- BÝT OBČANEM SVÉ ZEMĚ.
NIKDO TO NEMŮŽE ZAKÁZAT JEN KVŮLI TOMU, ŽE MÁ ČLOVĚK NĚJAKÉ POSTIŽENÍ.
- MÍT DOKLADY, JAKO NAPŘÍKLAD OBČANSKÝ PRŮKAZ NEBO CESTOVNÍ PAS.
- CESTOVAT DO ZAHRANIČÍ.
DO SVÉ ZEMĚ SE ALE MOHOU KDYKOLIV VRÁTIT.
- DĚTI S POSTIŽENÍM MAJÍ PRÁVO MÍT JMÉNO A BÝT OBČANEM SVÉ ZEMĚ UŽ OD NAROZENÍ.
MAJÍ PRÁVO ZNÁT SVÉ RODIČE, A KDYŽ TO JDE, ŽÍT S NIMI.

SAMOSTATNÉ BYDLENÍ A ŽIVOT VE SPOLEČNOSTI

ČLÁNEK 19

STÁTY MUSÍ ZAJISTIT, ABY SE LIDÉ S POSTIŽENÍM MOHLI ROZHODOVAT O TOM, KDE A S KÝM ŽIJÍ.

LIDÉ S POSTIŽENÍM SI MOHOU VYBRAT, STEJNĚ JAKO OSTATNÍ:

- KDE BUDOU ŽÍT
- S KÝM BUDOU BYDLET
- KTEROU SOCIÁLNÍ SLUŽBU POTŘEBUJÍ
- SVÉ ASISTENTY

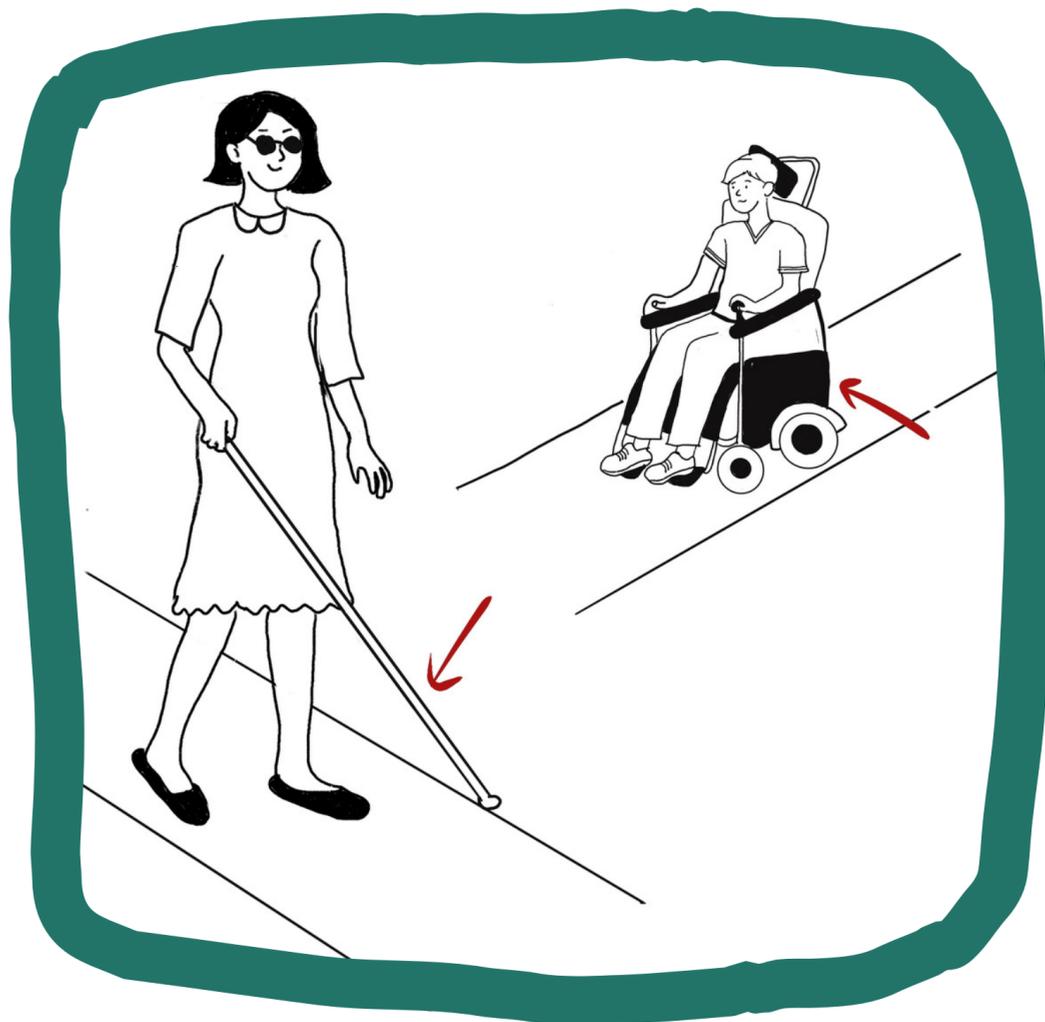
LIDÉ S POSTIŽENÍM MAJÍ MÍT MOŽNOST ŽÍT VE SPOLEČNOSTI S OSTATNÍMI LIDMI BEZ POSTIŽENÍ.

NIKDO JE NESMÍ NUTIT BYDLET V ÚSTAVU.

STÁTY SE MUSÍ SNAŽIT, ABY LIDI S POSTIŽENÍM MOHLI VYUŽÍVAT STEJNÉ SLUŽBY JAKO OSTATNÍ LIDÉ.

SAMOSTATNÝ POHYB

ČLÁNEK 20

STÁTY SE MAJÍ POSTARAT O TO, ABY SE LIDÉ S POSTIŽENÍM MOHLI POHYBOVAT CO NEJVÍC SAMOSTATNĚ.

STÁTY MUSÍ LIDEM POMOCI POHYBOVAT SE VE SVÉM OKOLÍ.
STÁTY MUSÍ LIDEM POMOCI DOSTAT DOBRÉ POMŮCKY, ABY SE MOHLI POHYBOVAT SAMI.
MŮŽE TO BÝT TŘEBA VOZÍK NEBO HŮL.

STÁTY MUSÍ ZAJISTIT, ABY PRO LIDI S POSTIŽENÍM TYTO POMŮCKY NEBYLY MOC DRAHÉ.

STÁTY MUSÍ DĚLAT ŠKOLENÍ O TOM, CO POMÁHÁ LIDEM S POSTIŽENÍM POHYBOVAT SE SAMOSTATNĚ.

PRÁVO ŘÍKAT SVŮJ NÁZOR A DOZVĚDĚT SE, CO POTŘEBUJI ČLÁNEK 21

STÁTY SE MAJÍ POSTARAT O TO, ABY SE LIDÉ S POSTIŽENÍM MOHLI POHYBOVAT CO NEJVÍC SAMOSTATNĚ.

STÁTY MUSÍ LIDEM POMOCI POHYBOVAT SE VE SVÉM OKOLÍ.
STÁTY MUSÍ LIDEM POMOCI DOSTAT DOBRÉ POMŮCKY, ABY SE MOHLI POHYBOVAT SAMI.
MŮŽE TO BÝT TŘEBA VOZÍK NEBO HŮL.

STÁTY MUSÍ ZAJISTIT, ABY PRO LIDI S POSTIŽENÍM TYTO POMŮCKY NEBYLY MOC DRAHÉ.

STÁTY MUSÍ DĚLAT ŠKOLENÍ O TOM, CO POMÁHÁ LIDEM S POSTIŽENÍM POHYBOVAT SE SAMOSTATNĚ.

SOUKROMÍ

ČLÁNEK 22

LIDÉ S POSTIŽENÍM MAJÍ PRÁVO NA SOUKROMÝ ŽIVOT.
NIKDO NEMÁ PRÁVO DO JEJICH ŽIVOTA ZASAHOVAT.
NAPŘÍKLAD NIKDO NEMÁ PRÁVO OTEVŘÍT JEJICH DOPIS.
KAŽDÝ BY MĚL MÍT MOŽNOST ZAVŘÍT SI SVŮJ POKOJ.

STÁTY MUSÍ ZAJISTIT, ABY OSOBNÍ ÚDAJE O LIDECH S POSTIŽENÍM
BYLY TAJNÉ.
OSOBNÍ ÚDAJE JSOU NAPŘÍKLAD ADRESA, VĚK, DATUM NAROZENÍ,
TELEFONNÍ ČÍSLO A ZDRAVOTNÍ STAV.

DOMOV A RODINA

ČLÁNEK 23

STÁTY MUSÍ ZAJISTIT, ABY LIDÉ S POSTIŽENÍM MĚLI STEJNÉ PRÁVO MÍT SVATBU, RODINU, PARTNERA NEBO PARTNERKU JAKO VŠICHNI OSTATNÍ.

STÁTY MUSÍ ZAJISTIT, ABY LIDÉ S POSTIŽENÍM MOHLI:

- MÍT SVATBU.
- DOSTAT SROZUMITELNÉ INFORMACE O SEXU A VZTAŽÍCH.
- LIDÉ S POSTIŽENÍM MAJÍ PRÁVO PLÁNOVAT SI RODINU. MUSÍ VĚDĚT, JAK DĚTI VYCHOVÁVAT.
- TO ZNAMENÁ, ŽE MAJÍ PRÁVO DOZVĚDĚT SE O TOM VŠECHNO, CO POTŘEBUJÍ.
- ROZHODNOUT SE, JESTLI BUDOU MÍT DĚTI, KOLIK JICH BUDE A KDY JE BUDOU MÍT.
- POKUD SE ROZHODNOU MÍT DĚTI, MUSÍ SE O NĚ POSTARAT.
- NIKDO JIM NESMÍ UDĚLAT ŽÁDNOU OPERACI, ABY NEMOHLI MÍT DĚTI. JEDINĚ KDYBY SI TO SAMI PŘÁLI.
- DĚTI S POSTIŽENÍM BY MĚLY VYRŮSTAT SE SVÝMI RODIČI.
- STÁTY BY RODINY S DĚTMI S POSTIŽENÍM MĚLY PODPOROVAT.
- DĚTI NESMĚJÍ BÝT ODEBÍRÁNY JEN PROTO, ŽE MAJÍ NĚJAKÉ POSTIŽENÍ NEBO ŽE JEJICH RODIČE MAJÍ NĚJAKÉ POSTIŽENÍ.

VZDĚLÁVÁNÍ

ČLÁNEK 24

VŠICHNI MAJÍ STEJNÉ PRÁVO NA VZDĚLÁNÍ.
LIDÉ S POSTIŽENÍM TAKÉ.

STÁTY MUSÍ ZAJISTIT, ABY LIDÉ S POSTIŽENÍM MOHLI CHODIT DO
BĚŽNÉ ŠKOLY A MOHLI SE VZDĚLÁVAT CELÝ ŽIVOT.

VŠECHNY DĚTI S POSTIŽENÍM BY MĚLY MÍT MOŽNOST CHODIT DO
ŠKOLY S DĚTMI BEZ POSTIŽENÍ.

ŠKOLY NESMÍ NIKOHO ODMÍTNOUT JENOM KVŮLI POSTIŽENÍ.

LIDÉ S POSTIŽENÍM MAJÍ PRÁVO NA PODPORU NEBO POMOC PŘI
UČENÍ, JAKOU POTŘEBUJÍ.

TO POMŮŽE, ABY SI I DĚTI S POSTIŽENÍM MOHLY SPOLU HRÁT A
SPOLEČNĚ SE UČIT.

POMÁHAT NEBO PODPOROVAT MÁ ČLOVĚK, KTERÝ TOMU DOBŘE
ROZUMÍ.

KAŽDÝ ČLOVĚK MÁ RŮZNÁ NADÁNÍ I SCHOPNOSTI.
LIDÉ S POSTIŽENÍM MAJÍ MÍT MOŽNOST VE ŠKOLE I NA
VZDĚLÁVACÍCH KURZECH ROZVÍJET SVÉ SCHOPNOSTI I
DOVEDNOSTI.

LIDÉ S POSTIŽENÍM MAJÍ PRÁVO CHODIT DO BĚŽNÝCH ŠKOL TAM,
KDE BYDLÍ.
ZA ZÁKLADNÍ A STŘEDNÍ ŠKOLU NEMUSÍ PLATIT.
TAK TO MAJÍ I OSTATNÍ.

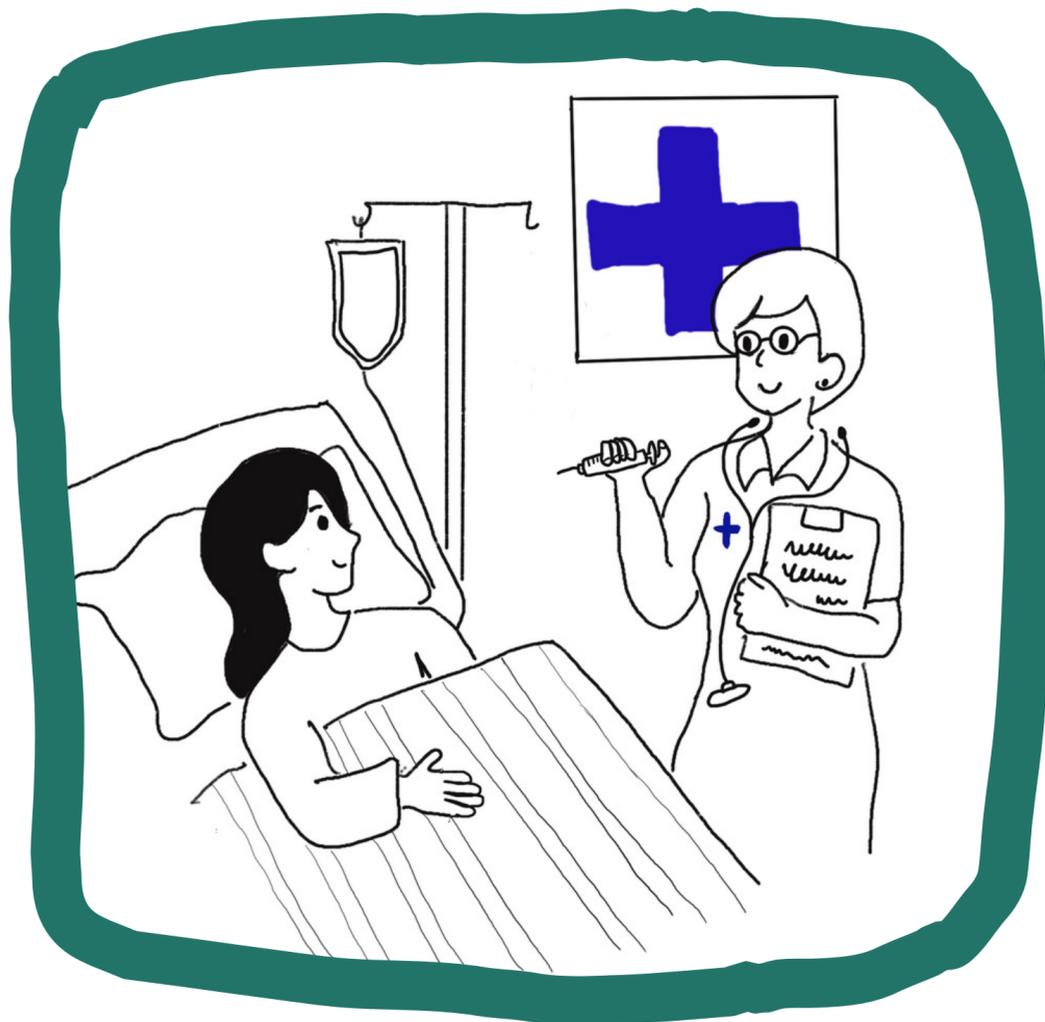
LIDÉ S POSTIŽENÍM MAJÍ PRÁVO UČIT SE, JAK SPOLU MLUVIT. NEBO
JAK SE DOROZUMĚT S OSTATNÍMI.
MOHOU SE UČIT POUŽÍVAT NAPŘÍKLAD BRAILLOVO PÍSMO, ZNAKOVÝ
JAZYK, OBRÁZKY, POSUNKY A TAK DÁLE.
TAKÉ UČITELÉ SE MUSÍ NAUČIT TAKTO SE DOROZUMÍVAT.

JE POTŘEBA, ABY UČITELÉ VĚDĚLI, JAK SE CHOvat K LIDEM S
POSTIŽENÍM A JAK JE UČIT.

STÁTY MUSÍ ZAJISTIT VZDĚLÁNÍ I DOSPĚLÝM LIDEM S POSTIŽENÍM,
KDYŽ CHTĚJÍ.

ZDRAVÍ

ČLÁNEK 25

LIDÉ S POSTIŽENÍM MAJÍ PRÁVO NA DOBROU ZDRAVOTNÍ PÉČI.

NIKDO JE NESMÍ ODMÍTNOUT OŠETŘIT JENOM KVŮLI TOMU, ŽE MAJÍ NĚJAKÉ POSTIŽENÍ.

STÁTY SE MUSÍ POSTARAT:

- ABY LIDÉ S POSTIŽENÍM MĚLI STEJNOU ZDRAVOTNÍ PÉČI JAKO VŠICHNI OSTATNÍ.
NAPŘÍKLAD KDYŽ CHTĚJÍ MÍT RODINU, MŮŽOU SE O TOM POBAVIT S NĚJAKÝM ODBORNÍKEM.
- ABY LIDÉ S POSTIŽENÍM MĚLI DOBROU ZDRAVOTNÍ PÉČI. ABY DOSTALI TO, CO KVŮLI SVÉMU POSTIŽENÍ POTŘEBUJÍ.
- ABY BYLY BĚŽNÉ ZDRAVOTNÍ SLUŽBY PRO LIDI S POSTIŽENÍM BLÍZKO JEJICH DOMOVA.
- ABY SE S LIDMI S POSTIŽENÍM ZACHÁZELO DOBŘE A STEJNĚ JAKO S OSTATNÍMI.
- ABY LIDÉ S POSTIŽENÍM MĚLI STEJNÉ ŽIVOTNÍ I ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ, JAKO MAJÍ OSTATNÍ.

PODPORA SAMOSTATNOSTI

ČLÁNEK 26

STÁTY MUSÍ ZAJISTIT, ABY LIDÉ S POSTIŽENÍM MOHLI ŽÍT NEZÁVISLÝ A ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA.

ABY TAKTO MOHLI ŽÍT, DOSTANOU PODPORU VE ZDRAVOTNICTVÍ, V PRÁCI, VE VZDĚLÁNÍ A V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH.

TYTO SLUŽBY MUSÍ BÝT DOSTUPNÉ V MÍSTECH, KDE BYDLÍ LIDÉ S POSTIŽENÍM.

STÁTY MUSÍ MÍT DOST ODBORNÍKŮ. NAPŘÍKLAD UČITELE, SOCIÁLNÍ PRACOVNÍKY, LÉKAŘE, PSYCHOLOGY, FYZIOTERAPEUTY.

TI BY MĚLI ZJIŠŤOVAT, JAKÉ MAJÍ LIDÉ S POSTIŽENÍM POTŘEBY, ABY JIM TAK MOHLI DÁT CO NEJLEPŠÍ POMOC A PODPORU.

ODBORNÍCI MUSÍ ZAČÍT ZJIŠŤOVAT, JAKÉ MAJÍ POTŘEBY MALÉ DĚTI S POSTIŽENÍM, CO NEJDŘÍVE.

ODBORNÍCI BUDOU CHODIT NA ŠKOLENÍ, ABY SVOU PRÁCI DĚLALI DOBŘE.

STÁTY MUSÍ ZAJISTIT, ABY MĚLI LIDÉ S POSTIŽENÍM RŮZNÉ DRUHY POMŮCEK A VYBAVENÍ, KTERÉ JIM POMŮŽOU ŽÍT SAMOSTATNĚ.

PRÁCE

ČLÁNEK 27

LIDÉ S POSTIŽENÍM MAJÍ PRÁVO PRACOVAT, STEJNĚ JAKO OSTATNÍ LIDÉ.

STÁTY SE MUSÍ POSTARAT, ABY LIDÉ S POSTIŽENÍM MĚLI PRÁCI.

STÁTY MUSÍ UDĚLAT TOTO:

- PSÁT TAKOVÉ ZÁKONY, ABY LIDÉ S POSTIŽENÍM MĚLI MOŽNOST PRACOVAT JAKO OSTATNÍ.
- NABÍDNOUT LIDEM S POSTIŽENÍM PODPORU, KTEROU PŘI PRÁCI POTŘEBUJÍ.
- ZAJISTIT, ABY MOHLI LIDÉ S POSTIŽENÍM PRACOVAT SAMOSTATNĚ A MĚLI K TOMU PŘIZPŮSOBENÉ PODMÍNKY. TO ZNAMENÁ BEZBARIÉROVÉ PRACOVÍŠTĚ, SROZUMITELNÉ INFORMACE, PODPORA ASISTENTA, POMŮCKY, JAKO NAPŘÍKLAD BAREVNÉ OZNAČENÍ VĚCÍ.
- POSTARAT SE, ABY LIDÉ S POSTIŽENÍM MĚLI V PRÁCI STEJNÁ PRÁVA A PLAT JAKO OSTATNÍ.
- POSTARAT SE, ABY LIDÉ S POSTIŽENÍM MOHLI NA KURZY A ŠKOLENÍ O PRÁCI.

- POMOCI LIDEM S POSTIŽENÍM NAJÍT A UDRŽET SI PRÁCI NEBO SI NAJÍT LEPŠÍ PRÁCI, NEŽ MAJÍ.
- PODPOŘIT LIDI S POSTIŽENÍM V JEJICH VLASTNÍM PODNIKÁNÍ.
- UMOŽNIT LIDEM S POSTIŽENÍM PRACOVAT VE STÁTNÍ SFÉŘE. TŘEBA NĚKDE NA ÚŘADECH NEBO V NEMOCNICÍCH.
- POMOCI FIRMÁM ZAMĚSTNÁVAT LIDI S POSTIŽENÍM.
- POSTARAT SE, ABY LIDÉ S POSTIŽENÍM MĚLI DOBRÉ PRACOVNÍ PODMÍNKY.
- POSTARAT SE, ABY SI LIDÉ S POSTIŽENÍM MOHLI PRÁCI NEJDŘÍV VYZKOUŠET.
- POMOCI LIDEM S POSTIŽENÍM, ABY SE MOHLI ZNOVU VRÁTIT DO PRÁCE, NAPŘÍKLAD PO ÚRAZU.
- POSTARAT SE, ABY LIDI S POSTIŽENÍM NIKDO NENUTIL DO PRÁCE, ZA KTEROU NEDOSTANOU ZAPLACENO.

ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ

ČLÁNEK 28

LIDÉ S POSTIŽENÍM A JEJICH RODINY MAJÍ STEJNÉ PRÁVO ŽÍT DŮSTOJNĚ JAKO OSTATNÍ LIDÉ.
TO ZNAMENÁ: MÍT DOST JÍDLA A PITÍ, MÍT OBLEČENÍ A MÍT, KDE BYDLET.

STÁTY MUSÍ ZAJISTIT, ABY LIDÉ S POSTIŽENÍM:

- MĚLI V BYTĚ POMŮCKY A ÚPRAVY, KTERÉ POTŘEBUJÍ A ZA CENU, KTEROU SI MŮŽOU DOVOLIT.
- DOSTALI PENÍZE NA TO, CO POTŘEBUJÍ VZHLEDEM KE SVÉMU POSTIŽENÍ.
- MĚLI MOŽNOST DOSTAT PŘÍSPĚVKY NA BYDLENÍ, KDYŽ NEMAJÍ DOST PENĚZ NA NÁJEM.
- DOSTÁVALI V DŮCHODU PENZI JAKO OSTATNÍ LIDÉ.

STÁT SE MUSÍ POSTARAT, ABY LIDÉ S POSTIŽENÍM, PŘEDEVŠÍM DÍVKY, ŽENY A STARŠÍ LIDÉ, MĚLI TAKÉ DOBROU ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ.

LIDÉ S POSTIŽENÍM A POLITIKA

ČLÁNEK 29

LIDÉ S POSTIŽENÍM MAJÍ PRÁVO PODÍLET SE NA POLITICE JAKO VŠICHNI OSTATNÍ LIDÉ. MAJÍ PRÁVO ŘÍCT SVŮJ NÁZOR.

LIDÉ S POSTIŽENÍM MAJÍ TAKÉ PRÁVO VOLIT.

STÁTY MUSÍ:

- ZAJISTIT, ABY BYLY VOLBY SROZUMITELNÉ A VOLEBNÍ PROSTORY PŘÍSTUPNÉ.
- ZAŘÍDIT, ABY BYLY VOLBY TAJNÉ.
- POSKYTNOUT LIDEM U VOLEB PODPORU, KDYŽ JI POTŘEBUJÍ.
- UMOŽNIT LIDEM S POSTIŽENÍM BÝT ČLENY POLITICKÝCH STRAN.

LIDÉ S POSTIŽENÍM MAJÍ PRÁVO KANDIDOVAT VE VOLBÁCH. TO ZNAMENÁ, ŽE JE LIDÉ MOHOU ZVOLIT ZASTUPITELEM V OBCI, VE MĚSTĚ, NEBO JE MOHOU ZVOLIT JAKO POSLANCE DO SNĚMOVNY.

STÁTY MUSÍ PODPOROVAT ORGANIZACE LIDÍ S POSTIŽENÍM, ABY MOHLI ŘÍCT, CO SI O POLITICE MYSLÍ. A ABY MOHLI ŘÍCT, CO JE PRO NĚ DŮLEŽITÉ, ABY SE JIM DOBŘE ŽILO. NAPŘÍKLAD TO MŮŽE BÝT ORGANIZACE SEBEOBHÁJCŮ NEBO ORGANIZACE LIDÍ S TĚLESNÝM POSTIŽENÍM.

SPORT A VOLNÝ ČAS

ČLÁNEK 30

LIDÉ S POSTIŽENÍM MAJÍ PRÁVO SPORTOVAT A BAVIT SE STEJNĚ JAKO OSTATNÍ LIDÉ.

STÁT MUSÍ LIDEM S POSTIŽENÍM UMOŽNIT:

- DOSTAT SE TŘEBA DO KINA, DIVADLA, MUZEA A KNIHOVNY.
- BÝT UMĚLCI. MUSÍ K TOMU DOSTAT PŘÍLEŽITOST.
- SPORTOVAT, KDYŽ CHTĚJÍ.

LIDÉ S POSTIŽENÍM MAJÍ MÍT MOŽNOST DĚLAT VŠECHNY SPORTY JAKO OSTATNÍ.

DĚTI S POSTIŽENÍM MAJÍ PRÁVO SPORTOVAT A HRÁT SI S OSTATNÍMI DĚTMI BEZ POSTIŽENÍ.

SPORTOVIŠTĚ A MÍSTA PRO ODPOČINEK MUSÍ BÝT PŘÍSTUPNÉ PRO VŠECHNY.

CEDULE, VYSVĚTLIVKY A DALŠÍ INFORMACE MUSÍ BÝT NAPSÁNY SROZUMITELNĚ A JASNĚ.

INFORMACE O LIDECH S POSTIŽENÍM

ČLÁNEK 31

STÁTY MUSÍ ZJISTIT, KOLIK V KAŽDÉ ZEMI ŽIJE LIDÍ S POSTIŽENÍM. TO POMŮŽE, ABY BYLO DOST SLUŽEB A ZAŘÍZENÍ PRO LIDI S POSTIŽENÍM.

STÁTY TAK TAKÉ ZJISTÍ, JAKÉ POTŘEBY MAJÍ LIDÉ S POSTIŽENÍM.

OSOBNÍ ÚDAJE JSOU TAJNÉ A SOUKROMÉ. ČLOVĚK, KTERÉMU JE ŘEKNEME, JE NESMÍ NIKOMU ŘÍCT. STÁTY ANI NIKDO JINÝ JE NESMÍ ZNÁT ANI POUŽÍT.

LIDÉ S POSTIŽENÍM MAJÍ PRÁVO SE ZEPTAT, KDE JSOU JEJÍCH OSOBNÍ ÚDAJE ULOŽENÉ A CO JE TAM NAPSÁNO.

SPOLUPRÁCE STÁTŮ

ČLÁNEK 32

ABY TATO ÚMLUVA VŠUDE PLATILA, MUSÍ STÁTY SVĚTA DOHROMADY SPOLUPRACOVAT.

STÁTY MUSÍ:

- ZAŘÍDIT, ABY SE SPOLUPRACOVALO S LIDMI S POSTIŽENÍM I V CHUDÝCH ZEMÍCH.
- UJISTIT SE, ŽE STÁTY SPOLUPRACUJÍ NA RŮZNÝCH ÚKOLECH, ABY ZLEPŠILY ŽIVOT LIDÍ S POSTIŽENÍM.

TATO ÚMLUVA SE MUSÍ DODRŽOVAT

ČLÁNEK 33

STÁTY MUSÍ:

- MÍT ODDĚLENÍ VE VLÁDĚ, KTERÉ SE ZABÝVÁ ÚMLUVOU.
- KONTROLOVAT, JESTLI SE ÚMLUVA DODRŽUJE.
- ZAPOJIT LIDI S POSTIŽENÍM DO KONTROLOVÁNÍ TOHO, JAK SE ÚMLUVA DODRŽUJE.

VÝBOR ZAMĚŘENÝ NA PRÁVA LIDÍ S POSTIŽENÍM

ČLÁNEK 34

STÁTY SI SPOLEČNĚ ZVOLÍ SPECIÁLNÍ VÝBOR.
TENTO VÝBOR KONTROLUJE, JESTLI STÁTY ÚMLUVU DODRŽUJÍ.

KAŽDÝ STÁT MŮŽE NAVRHNOUT, KOHO BY CHTĚL VE VÝBORU.
STÁTY POTOM HLASUJÍ A VYBEROU ČLENY VÝBORU.
ČLENOVÉ JSOU ODBORNÍCI. MŮŽOU TO BÝT I LIDÉ S POSTIŽENÍM.

TEĎ JE VE VÝBORU 18 ČLENŮ.
ČLENOVÉ PRACUJÍ VE VÝBORU 4 ROKY.
POTOM SI STÁTY ZVOLÍ NOVÉ ČLENY VÝBORU.

VÝBOR SE SCHÁZÍ V ŽENEVĚ VE ŠVÝCARSKU.

STÁTY MUSÍ NAPSAT ZPRÁVU

ČLÁNEK 35

KAŽDÝ STÁT, KTERÝ SOUHLASIL, ŽE BUDE ÚMLUVU DODRŽOVAT, MUSÍ DO 2 LET NAPSAT VÝBORU ZPRÁVU. VE ZPRÁVĚ NAPÍŠE, CO PRO LIDI S POSTIŽENÍM UDĚLAL. A CO UDĚLAL PRO TO, ABY ÚMLUVA FUNGOVALA.

POTOM BUDE POSÍLAT ZPRÁVU VÝBORU KAŽDÉ 4 ROKY.

VÝBOR SE ROZHODNE, JAKÉ INFORMACE V TĚCH ZPRÁVÁCH MUSÍ STÁTY NAPSAT.

VÝBOR CHCE VĚDĚT, CO STÁTY PRO LIDI S POSTIŽENÍM ZLEPŠILY.

VE ZPRÁVÁCH MUSÍ BÝT TAKÉ NAPSANÉ, JESTLI SE DODRŽUJÍ PRÁVA LIDÍ S POSTIŽENÍM.

CO SE PAK S TĚMI ZPRÁVAMI STANE

ČLÁNEK 36

VÝBOR SE NA TY ZPRÁVY NEJDŘÍV PODÍVÁ.
ČLENOVÉ VÝBORU SPOLU S VLÁDOU TOHO STÁTU O ZPRÁVĚ MLUVÍ.
POTOM VÝBOR STÁTU PORADÍ, JAK POKRAČOVAT DÁL, ABY SE
ZLEPŠIL ŽIVOT LIDÍ S POSTIŽENÍM.

VŠECHNY STÁTY SE MŮŽOU PODÍVAT NA VŠECHNY ZPRÁVY OD
VŠECH OSTATNÍCH STÁTŮ.

NA TYTO ZPRÁVY SE MŮŽE PODÍVAT KDOKOLIV Z NÁS.
KDYŽ BUDEME CHTÍT, MŮŽEME SE TAKÉ PODÍVAT NA TO, CO VÝBOR
O ZPRÁVÁCH ŘEKL.
MŮŽEME TAKÉ VÝBORU ŘÍCT, JAK SE NÁM LÍBÍ, CO PRO LIDI S
POSTIŽENÍM STÁT UDĚLAL.

VÝBOR A STÁTY SPOLU SPOLUPRACUJÍ

ČLÁNEK 37

KAŽDÝ STÁT S VÝBOREM SPOLUPRACUJE.
STÁT DÁVÁ ČLENŮM VÝBORU RŮZNÉ INFORMACE, KTERÉ POTŘEBUJÍ.

VÝBOR BUDE PŘEMÝŠLET O TOM, JAK SPOLUPRACOVAT S RŮZNÝMI
STÁTY TAK, ABY TO DOBŘE FUNGOVALO.

JAK VÝBOR SPOLUPRACUJE S DALŠÍMI ORGANIZACEMI

ČLÁNEK 38

VŠECHNY STÁTY A ORGANIZACE PRACUJÍ SPOLEČNĚ, ABY TATO ÚMLUVA DOBŘE FUNGOVALA.

VÝBOR POPROŠÍ RŮZNÉ ORGANIZACE, ABY JÍ ŘEKLY, CO JE JEJICH PRÁCE. ČÍM SE ZABÝVAJÍ.

VÝBOR MŮŽE POŽÁDAT DALŠÍ ORGANIZACE, KTERÉ SE ZABÝVAJÍ LIDSKÝMI PRÁVY, ABY NAPSALY NĚCO O TOM, JAK SE JIM DAŘÍ ÚMLUVU DODRŽOVAT.

VÝBOR NAPÍŠE ZPRÁVU

ČLÁNEK 39

KAŽDÉ 2 ROKY NAPÍŠE VÝBOR ZPRÁVU VALNÉMU SHROMÁŽDĚNÍ.

VALNÉ SHROMÁŽDĚNÍ ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ JE SETKÁNÍ SKORO VŠECH STÁTŮ SVĚTA. VE ZPRÁVĚ BUDOU NÁZORY RŮZNÝCH STÁTŮ O TOM, CO BY SE MĚLO UDĚLAT PRO LIDI S POSTIŽENÍM.

VÝBOR NAPÍŠE ZPRÁVU

ČLÁNEK 39

KAŽDÉ 2 ROKY NAPÍŠE VÝBOR ZPRÁVU VALNÉMU SHROMÁŽDĚNÍ.

VALNÉ SHROMÁŽDĚNÍ ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ JE SETKÁNÍ SKORO VŠECH STÁTŮ SVĚTA. VE ZPRÁVĚ BUDOU NÁZORY RŮZNÝCH STÁTŮ O TOM, CO BY SE MĚLO UDĚLAT PRO LIDI S POSTIŽENÍM.

SPOLEČNÉ SETKÁNÍ ZEMÍ

ČLÁNEK 40

STÁTY, KTERÉ S ÚMLUVOU SOUHLASILY, SE BUDOU ČASTO SETKÁVAT.

BUDOU MLUVIT O TOM, JAK TO JDE.

STÁTY SE BUDOU SETKÁVAT KAŽDÉ 2 ROKY.

KDO MÁ VŠECHNY ZPRÁVY A INFORMACE

ČLÁNEK 41

ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ BUDE MÍT U SEBE VŠECHNY ZPRÁVY A INFORMACE, KTERÉ SE ÚMLUVY TÝKAJÍ.

KDO MÁ VŠECHNY ZPRÁVY A INFORMACE

ČLÁNEK 41

ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ BUDE MÍT U SEBE VŠECHNY ZPRÁVY A INFORMACE, KTERÉ SE ÚMLUVY TÝKAJÍ.

PODPIS ÚMLUVY

ČLÁNEK 42

HLAVNÍ SÍDLO ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ JE V NEW YORKU V AMERICE.
TAM TAKÉ MAJÍ STÁTY MOŽNOST TUTO ÚMLUVU PODEPSAT OD 30. BŘEZNA 2007.

KDYŽ STÁT ÚMLUVU PODEPÍŠE, ZNAMENÁ TO, ŽE SE MU LÍBÍ A CHCE SE K NÍ PŘIPOJIT.

ČESKÁ REPUBLIKA ÚMLUVU PODEPSALA V ROCE 2007

SOUHLAS

ČLÁNEK 43

STÁTY, KTERÉ ÚMLUVU PODEPSALY, SE PAK ROZHODNOU, KDY SE K ÚMLUVĚ PŘIPOJÍ.

AŽ SE PŘIPOJÍ, BUDE TO ZNAMENAT, ŽE SOUHLASÍ S TÍM, CO SE V ÚMLUVĚ PÍŠE.

POTOM BUDOU MUSET ÚMLUVU DODRŽOVAT.

STÁTY SE MŮŽOU K ÚMLUVĚ PŘIPOJIT KDYKOLIV.

ČESKÁ REPUBLIKA MUSÍ ÚMLUVU DODRŽOVAT OD ROKU 2009[VJ1] .
[VJ1]JE TO TAK, ŽE? KDYŽ RATIFIKOVALA 2009....

SPOLEK STÁTŮ

ČLÁNEK 44

SNĚKTERÉ STÁTY SE MŮŽOU SPOJIT DOHROMADY. TAK JAKO TŘEBA EVROPSKÁ UNIE.

TYTO STÁTY SE MŮŽOU TAKÉ SPOLEČNĚ PŘIPOJIT K ÚMLUVĚ –
NAPŘÍKLAD EVROPSKÁ UNIE SE PŘIPOJILA K ÚMLUVĚ.

KDY ÚMLUVA ZAČNE PLATIT

ČLÁNEK 45

ÚMLUVA ZAČNE PLATIT, KDYŽ SE K NÍ PŘIPOJÍ 20 STÁTŮ.
ÚMLUVU PŘIJALO UŽ 186 STÁTŮ. ÚMLUVA TAK PLATÍ UŽ HODNĚ LET.

DODRŽOVÁNÍ ÚMLUVY

ČLÁNEK 46

STÁTY NESMÍ ODMÍTNOUT PODEPSAT DŮLEŽITÉ ČÁSTI ÚMLUVY.
MUSÍ PODEPSAT VŠECHNY ČÁSTI ÚMLUVY.

DODRŽOVÁNÍ ÚMLUVY

ČLÁNEK 46

STÁTY NESMÍ ODMÍTNOUT PODEPSAT DŮLEŽITÉ ČÁSTI ÚMLUVY.
MUSÍ PODEPSAT VŠECHNY ČÁSTI ÚMLUVY.

ZMĚNY V ÚMLUVĚ

ČLÁNEK 47

KAŽDÝ STÁT MŮŽE POŽÁDAT O ZMĚNU V ÚMLUVĚ. MŮŽE POSLAT DOPIS SE ZMĚNAMI DO ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ.

OSTATNÍ STÁTY SE PAK ROZHODNOU, JESTLI SE KVŮLI TOMU CHTĚJÍ SEJÍT A POPOVÍDAT SI O TOM, A JESTLI SE ZMĚNOU SOUHLASÍ.

KDYŽ CHCE STÁT OD ÚMLUVY ODEJÍT

ČLÁNEK 48

STÁT MŮŽE OD ÚMLUVY ODEJÍT.
STÁT PAK PŘESTANE BÝT ČLENEM ÚMLUVY.

SROZUMITELNÉ INFORMACE

ČLÁNEK 49

STATO ÚMLUVA MUSÍ BÝT NAPSANÁ TAK, ABY JÍ VŠICHNI DOBŘE ROZUMĚLI. NEJLÉPE VE SNADNÉM ČTENÍ.

ÚMLUVA V DALŠÍCH JAZYCÍCH

ČLÁNEK 50

TATO ÚMLUVA JE NAPSANÁ V TĚCHTO JAZYCÍCH: ARABŠTINĚ, ČÍNŠTINĚ, ANGLIČTINĚ, FRANCOUZŠTINĚ, RUŠTINĚ A ŠPANĚLŠTINĚ.

VE VŠECH JAZYCÍCH JE STEJNÁ.

DO OSTATNÍCH JAZYKŮ, NAPŘÍKLAD DO ČESKÉHO JAZYKA, MŮŽE BÝT ÚMLUVA PŘELOŽENÁ.

CO TU NAJDETE?

ÚVOD

1. O ČEM JE ÚMLUVA
2. CO ZNAMENAJÍ TATO SLOVA
3. ZÁKLADNÍ MYŠLENKY ÚMLUVY
4. CO MUSÍ STÁTÝ UDĚLAT
5. BÝT ROVNOPRÁVNÝ
6. K ŽENÁM S POSTIŽENÍM SE MÁME CHOvat STEJNĚ JAKO K OSTATNÍM ŽENÁM
7. K DĚTEM S POSTIŽENÍM SE MÁME CHOvat STEJNĚ JAKO K OSTATNÍM DĚTEM
8. VYSVĚTLOVAT OSTATNÍM, CO TO JE POSTIŽENÍ

9. PŘÍSTUPNOST

10. PRÁVO NA ŽIVOT
11. NEBEZPEČÍ A RIZIKOVÉ SITUACE
12. ZÁKON PLATÍ PRO VŠECHNY STEJNĚ
13. ČLOVĚK S POSTIŽENÍM U SOUDU
14. SVOBODA A BEZPEČÍ
15. ZÁKAZ MUČENÍ A KRUTÉHO ZACHÁZENÍ
16. ZÁKAZ VYUŽÍVÁNÍ, ZNEUŽÍVÁNÍ A NÁSILÍ

17. CHOvat SE K LIDEM S POSTIŽENÍM PŘEDEVŠÍM JAKO K LIDEM

18. SVOBODA POHYBU A OBČANSTVÍ
19. SAMOSTATNÉ BYDLENÍ A ŽIVOT VE SPOLEČNOSTI
20. SAMOSTATNÝ POHYB
21. PRÁVO ŘÍCT SVŮJ NÁZOR A DOZVĚDĚT SE, CO POTŘEBUJI
22. SOUKROMÍ
23. DOMOV A RODINA
24. VZDĚLÁVÁNÍ
25. ZDRAVÍ

26. PODPORA SAMOSTATNOSTI

27. PRÁCE
28. ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ
29. LIDÉ S POSTIŽENÍM A POLITIKA
30. SPORT A VOLNÁ ČAS
31. INFORMACE O LIDECH S POSTIŽENÍM
32. SPOLUPRÁCE STÁTŮ
33. TATO ÚMLUVA SE MUSÍ DODRŽOVAT
34. VÝBOR ZAMĚŘENÝ NA PRÁVA LIDÍ S POSTIŽENÍM

35. STÁTÝ MUSÍ NAPSAT ZPRÁVU

36. CO SE PAK S TĚMI ZPRÁVAMI STANE
37. VÝBOR A STÁTÝ SPOLU SPOLUPRACUJÍ
38. JAK VÝBOR SPOLUPRACUJE S DALŠÍMI ORGANIZACEMI
39. VÝBOR NAPIŠE ZPRÁVU
40. SPOLEČNÉ SETKÁNÍ ZEMÍ
41. KDO MÁ VŠECHNY ZPRÁVY A INFORMACE
42. PODPIS ÚMLUVY
43. SOUHLAS

44. SPOLEK STÁTŮ

45. KDY ÚMLUVA ZAČNE PLATIT
46. DODRŽOVÁNÍ ÚMLUVY
47. ZMĚNY V ÚMLUVĚ
48. KDYŽ CHCE STÁT OD ÚMLUVY ODEJÍT
49. SROZUMITELNÉ INFORMACE
50. ÚMLUVA V DALŠÍCH JAZYCÍCH

ombudsman
veřejný ochránce práv

ÚMLUVA O PRÁVECH LIDÍ S POSTIŽENÍM VE SNADNÉM ČTENÍ

© KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV, 2023

TEXT ÚMLUVY O PRÁVECH LIDÍ S POSTIŽENÍM VE SNADNÉM ČTENÍ A
ČESKÉM JAZYCE VYTVOŘILA

©SPOLEČNOST PRO PODPORU LIDÍ S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM V
ČESKÉ REPUBLICCE, Z. S.

AUTORKY TEXTU VE SNADNÉM ČTENÍ: CAMILLE LATIMIER, PETRA
KAŇKOVÁ A PETRA NOVÁKOVÁ (PRVNÍ VYDÁNÍ 2009)

REVIZE TEXTU V ROCE 2023: VERONIKA JUŘÍČKOVÁ A CAMILLE
LATIMIER.

ILUSTRACE A GRAFICKÁ ÚPRAVA © ROMANA JAKEŠOVÁ, 2023

ILUSTRACE VZNIKLY VE SPOLUPRÁCI SE SKUPINOU SEBEOBHÁJCŮ Z
UHERKÉHO HRADIŠTĚ.

ISBN 978-80-7631-113-8

TENTO MATERIÁL VZNIKL V RÁMCI PROJEKTU **POSÍLENÍ AKTIVIT
VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV V OCHRANĚ LIDSKÝCH PRÁV
(SMĚREM K USTAVENÍ NÁRODNÍ LIDSKOPRÁVNÍ INSTITUCE V ČR)**,
ČÍSLO PROJEKTU LP-PDP3-001.

PROJEKT JE SOUČÁSTÍ PROGRAMU LIDSKÁ PRÁVA
FINANCOVANÉHO Z NORSKÝCH FONDŮ 2014-2021
PROSTŘEDNICTVÍM MINISTERSTVA FINANCÍ ČR.

ISBN 978-80-7631-113-8